

A 2446

RESEARCH DIVISION
ATLANTIC OCEANOGRAPHY

1427 451 46

Dir: 10 46 vi junius 125

DATE: _____

NO. _____

Bizálattal kiadom:

Dr. Pászó Jenő

„Székely Zoltán

professzor uralknak.

1946 JUL 4.

exp.

ly.

Debrecen 1946. június 25.

A P E R V E Z E T É S R Ó L.

Flaunert
e. i. déván

Doktori értekezés a
polgári perjog tárgy-
köréből.

Korrajamból

17/27 gyelely

Írta: *Cseke Elemér.*

Debrecen, 1946.

- XIII 7100 - 1943 április 17 - kételes - szótóbb.
XIII 7265 - 1943 október 29 - történeti - vizsálepött
XIII 7421 - 1944 március 31 - történeti - szótóbb.
XIV 7947 - 1946 június 21 - vegyes - egghangju

17 2446

ÁLTALÁNOS SZEMPONTOK.

A feleknek, mint a polgári per alanyainak legfontosabb percselekményei a bíróság előtt a tárgyaláson folynak le. A feleknek egyes percselekményei, amelyekhez a bíróság perbeli cselekményei is csatlakoznak, alkotják magát a tárgyalást, amelynek a mai szóbeliségen és közvetlenségen alapuló perben ügy-döntő jelentősége van. Az ügy eldöntése szempontjából a felek cselekményei képezik a lényegét. Szólhatnánk úgy, hogy a tárgyalás folyamában a viztömeg a felek percselekményei, míg a bíróság cselekményei alkotják a tárgyalás folyamának medrét. A bíróság cselekményei szabják meg a tárgyalás és így a felek cselekményeinek irányát, terjedelmét és határát.-

Ha ilyen értelemben vizsgáljuk a bíróságnak a tárgyalásra vonatkozó perbeli cselekményeit, úgy már pusztán rátekintésre is észre kell vennünk ezeknek nagy fontosságát és főként irányt-
szabó jellegét. Nem érdektelen tehát a bíróságnak ilyen irányú percselekményeinek vizsgálata, mert hiszen ezekkel valójában a bíróság kezében van a per sorsa.-

Jogi természetüket tekintve a bíróságnak ezek a perlebonylító percselekményei - miként általában egyéb perbeli cselekményei is - közjogi jogosítványok, de egyszersmind közjogi kötelességek is. Céljukat tekintve, két csoportba oszthatók, mert részben a tárgyalás rendjének, zavartalanságának, méltóságának megőrzését, részben pedig a per mielőbbi és minél célszerűbb módon való befejezését célozzák. A cél szempontjából adódó fundamentum distinctionis alapján a bíróságnak ezek a percselekményei részben rendészetiék/:fegyelmiek:/ részben pervezetésiék /:érdemiék:/

A Pp. a bíróságnak mindkét irányu perbeli cselekményeit részletesen szabályozza, mindamellettt elég tág teret ad a birói szabad mérlegelésnek, mert amiként teljesen célszerűtlen és észszerűtlen volna a perben esetenként előadódható helyzetekre tekintet nélkül a birói mérlegelés és iniciativa teljes kizárásával mindent előre szabályozni, épugy helytelen lenne minden jogszabályi korlátozás nélkül az egész pervezetést a bíróság mérlegelésére és belátására bizni. A Pp. ebben az irányban is, miként általában, a helyesnek tekinthető középutat követi, ami perjogelméleti szempontból képezheti ugyan - amiként képezte is - sok vita alapját, azonban gyakorlati szempontból a legtöbb esetben bevált. Vegyük most már vizsgálat alá a kérdést részleteiben:

II. A TÁRGYALÁS RENDJÉNEK FENNTARTÁSA.

OO

A tárgyalás rendjének fenntartása bizonyos rendészeti jellegű teendőket és kötelességeket

ró a bíróságra. Célja az, hogy a bíróság és felek perceseilekményei kellő és az államhatalom által biztosított jogszolgáltatás komolyságához és méltóságához illő keretek között follyanak le.-

A tárgyalás rendjének fenntartását és biztosítását a Pp. az elnökre, szükség esetében pedig a tanácsra bizza. A tárgyalás rendjének fenntartására különböző eszközöket bocsát rendelkezésre, így: rendreutasítás, pénzbírság, pénzbüntetés, kiutasítás. Ezek az intézkedések mind a rendfenntartásnak biztosítása céljából illetik meg az elnököt, ill. a bíróságot.-

A rendnek és a tárgyalás méltóságának fenntartása az elnök feladata.- A hallgatóság közül azokat, akik a tárgyalás rendjét zavarják, vagy méltóságát sértik, tetszést, vagy nem tetszést nyilvánítanak, az elnök rendre utasítja s ha ez eredménytelen maradt, a teremből kiutasíthatja, szükség esetében kivezettetheti. Ha a tárgyalás rendjét másképp nem lehet fenntartani, az elnök elrendelheti az egész hallgatóság eltávozását.-

A bíróságnak a rendfenntartására vonatkozó intézkedéseit az elnök foganatosítja. /: Pp. 209.§.:/

A tárgyalásban részt nem vevő személyeket, valamint a feleket, képviselőiket, a tanukat és szakértőket súlyosabb rendzavarás, különösen a bíróság tagjainak, az ellenfélnek, vagy képviselőjének, a tanuknak, vagy szakértőknek sértése esetén az elnök 80.- P-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetheti. /:Pp. 210.§.:/

A bíróság a feleket, képviselőiket, a tanukat és szakértőket, ha az elnök intézkedéseinek nem engedelmeskednek, a teremből kiutasíthatja, szükség esetében kivezettetheti. /:Pp.211.§.:/

A rendfenntartásnak joga az elnököt illeti meg és mivel a törvény semmiféle megkülönböztetést nem tesz, mindenkivel, tehát a bíróság tagjaival, jegyzőkönyvvezetővel, ügyésszel szemben is, csakhogya most említett személyekkel szemben a tör-

vény az elnököt sem rendreutasítás, sem birságolás jogával nem ruházza fel; e személyek rendzavaró viselkedése esetén is helye van a megfelelő intelemnek, mi ha nem vezet a kívánt eredményre, a fegyelmi eljárás útján megtorlást kívánó cselekményekről külön jegyzőkönyvet kell felvenni és azt az illetékes fegyelmi hatósággal közölni.-

Az elnök rendfenntartási joga csak a tárgyalásra vonatkozik, tehát habár valamely törvényes intézkedésre okot adó cselekmény fordult is elő a tárgyalás során, a tárgyalás befejezése után már az illető törvényes intézkedés alkalmazásának utólagosan helye nem lehet.-

A rendreutasító, kiutasító, kivezettető, eltávolító jogkör csak a hallgatósággal szemben illeti meg az elnököt, de a felekkel, képviselőkkel, a tanukkal, szakértőkkel a tanács elnöke /:egyres bíró:/ a kiutasítást és kivezettetést nem alkalmazhatja, hanem a most említett személyeket csak rendre-

utasíthatja és a 210. §. szerint pénzbüntetéssel súlythatja. És ha ez eredményre nem vezet, kiutasításuk és kivezettetésük iránt a bíróság határoz. /: 211.§.:/ A tárgyalásban részt nem vevő személyekkel szemben is az elnököt illeti a pénzbüntetéssel való büntetés is.-

A fentiekben ismertetett rendelkezések a járásbírói eljárásban is alkalmazást nyernek az-
a különbséggel
zal, hogy az elnök alatt az eljáró bírót kell érteni.

A 210.§.-ban meghatározott büntető jogkör nem illeti a tanács elnökét a bíróság tagjaival, jegyzőkönyvvezetővel, kir.ügyésszel, ügyvéddel /:213.§.:/ katonai büntető bíróságnak alávetett személyekkel szemben.

A 210.§. alkalmazásának nem előfeltétele, hogy az elnök a 209.§. alapján előzőleg az illetőt rendreutasítsa, hanem a pénzbüntetésnek egyedüli előfeltétele a súlyosabb rendzavarás elkövetése és azt előzetes rendreutasítás nélkül is nyomban alkalmazni

kell. A pénzbüntetést behajthatatlansága esetében, elzárásra kell átváltoztatni.-

A rendzavarásokkal szemben a legsúlyosabb rendelkezést tartalmazza a Pp. 211. §-a.

E §. alkalmazásának előfeltétele, hogy az ott felsoroltak az elnök intézkedésének ne engedelmeskedtek legyen; nem előfeltétel, azonban a következőképpen való előzetes figyelmeztetés.-

A kiutasítással az a hátrány járhat, hogy ha ennek következtében a fél képviselet nélkül maradt, a tárgyalást a bíróság a fél költségére elhalaszthatja azzal a figyelmeztetéssel, hogy a felet a tárgyalás ismételt meghiusítása esetében meg nem jelenőnek fogja tekinteni /: 111.§. 2. tc,:/
A kiutasított tanut az okozott költségben és 240.- pengőig terjedhető pénzbüntetésben kell elmarasztalni és ha e büntetés kimondása eredménytelen maradt, a tanu letartóztatható és 6 hétig zárva tartható. A szakértőt 80.- pengőig, ismétlés esetén pedig:

240.- pengőig terjedhető pénzbüntetéssel kell büntetni s ezenfelül az okozott költségben elmarasztalni. A katonai büntető bíróságnak alávetett személyek tekintetében a Pp. némi eltérést tesz, mert pénzbüntetést ellenük az elnök, vagy a járásbíróság nem szabhat ki, hanem megbüntetésük végett a fellebbvalói katonai hatóságot keresi meg. /: Pp. 212.§.:/

Kivételes rendelkezést tartalmaz a Pp. 213.§.-a a tárgyalásban résztvevő ügyvédekre. Eszerint, ha a tárgyalásban résztvevő ügyvéd rendzavarást követ el, az elnök őt rendreutasíthatja, ismételt, vagy súlyosabb rendzavarás esetében pedig a bíróság 80.- pengőig terjedhető bírsággal büntetheti. Amennyiben a rendzavarás oly mértékű, hogy a tárgyalás az ügyvéddel nem folytatható, azt a bíróság az ügyvéd költségére el is halaszthatja. Azok a jogi műveltséggel bíró személyek, akik ügyvédi képviselőre a Pp. 97.§.-a értelmében nem szorulnak, e rendelkezés szempontjából ügyvédeknek nem tekinthetők.-

Az ügyvéd tehát annyiban nem esik más elbánás alá, mint a fél, hogy ellenőrszak pénzbírságnak és nem pénzbüntetésnek van helye, amely ehhez képest behajthatatlanság esetében sem változtatható át elzárásra. Amennyiben azonban az ügyvéd a tárgyalásban sem mint fél, sem mint meghatalmazott nem vesz részt, a fenti kivételes rendelkezés nem vonatkozik rá, az ügyvédnek, mint a hallgatóság tagjának, nincs kiváltságos helyzete. De nincs kiváltságos helyzete az ügyvédnek akkor sem, ha saját ügyében, tehát mint fél jár el. A bírságot kiszabó határozatot a tényállással együtt külön jegyzőkönyvbe kell foglalni és az ügyvédi kamarával közölni kell. Az eljárást ebben az esetben, ha a bíróság, vagy az elnök rendzavarás miatt pénzbüntetést vagy bírságot mondott ki, szabályozza a Pp.214-215.§.-a.

"Ha a bíróság, vagy az elnök rendzavarás miatt pénzbüntetést, vagy bírságot mondott ki, a

határozatot a tényállással együtt külön jegyzőkönyvbe kell venni. Ha azonban a bíróság tárgyalásban résztvevő személyt utasított ki, a határozatot a tényállással együtt a tárgyalási jegyzőkönyvbe veendő /: 214.§.:/

Ha a tárgyalás foly^ama alatt a büntető törvények szerint vagy fegyelmi eljárás útján is megtorlandó cselekményt követtek el, ennek tényálladéka külön jegyzőkönyvbe veendő és a jegyzőkönyv az illetékes hatósággal közlendő. Ha a bűnvádi perrendtartás szerint előzetes letartóztatásnak van helye, a bíróság a tettet letartóztathatja és haladéktalanul az illetékes hatóság elé állíttatja./:215.§.:/

A külön jegyzőkönyvbe vételt az indokolja, hogy a pénzbüntetés és a bírság, valamint a költségben marasztalás ellen külön fellebbezettelnek van helye. Minthogy a törvény a 214. és a 215. §§-okban pontosan megjelöli, mit kell külön jegyzőkönyvbe foglalni, következik, hogy az itt fel nem sorolt

többi rendfenntartó intézkedést, különösen a 209. §.-beli intézkedéseket, sem külön jegyzőkönyvbe, sem a tárgyalás jegyzőkönyvében nem kell felvenni; külön jegyzőkönyv^efoglalás mindenesetre felesleges. Azonban nem jelent lényeges és érvényességi szabálysértést, ha az előirt külön jegyzőkönyv helyett a tárgyalási jegyzőkönyvbe kerülnek. Ami most már az előzetes letartóztatást illeti, ebben a tekintetben a Pp. /:1896.évi XXXIII.t.c.:/ 141. és 142. §§-iban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

A Pp. a rendzavarás esetében hozott határozatok ellen csak igen korlátozott mértékben enged orvoslato, mert csak az ellen a határozat ellen, mely pénzbüntetést, vagy birságot szab ki, illetőleg a tárgyalást az ügyvéd költségére elhalasztó határozatnak a költségben marasztaló része ellen enged egyfoku felfolyamodást /: Pp.216.§.:/ A felfolyamodás halasztó hatályu. A rendreutasitás, kiutasitás kivezettetés miatt felfolyamodással, élni nem lehet.

Vitás az a kérdés, hogy lehet-e az ügy érdekében használt fellebbvitelt ezekre is használni. A kérdést az elmélet nem döntötte ezideig el, azonban a leghelyénvalóbbnak látszik az a nézet, amint a Miniszteri Tanácsoklás is követett és kifejezésre juttatott, hogy rendreutasítás, kiutasítás, kivezetetés miatt egyáltalán nincs helye fellebbvitelnek.-

III. A TÁRGYALÁS VEZETÉSE.

OO

A bíróságnak tárgyalásvezetési tágabb meghatározás szerint pervezetési tevékenysége azt jelenti, hogy a per egész menetének meghatározása a bíróság kezében van. A Pp. ennek elérése céljából több irányu tevékenységet ruház a bíróságra. A pervezetésnél a legalapvetőbb principium a célszerűség kérdése. Az egyes intézkedések megtételénél a bírónak mindig a konkrét körülményeket kell mérlegelni s a törvény csak azokat a korlátokat szabhatja meg, amelyeken túl a bíró a pervezető

tevékenység gyakorlásába ne menjen.-

A helyes pervezetés éppen úgy szolgálja a jogvita lehető gyors és e mellett lehető alapos eldöntését, amiként a helytelen pervezetés mindkét célt veszélyezteti és hátráltatja. Nyilvánvaló az is, hogy amikor a törvény a bírónak megadja azt a hatalmat és szabadmozgást, amelyre a helyes pervezetés végett szükség van, távol áll attól, hogy akár a felek rendelkező jogát, akár a tárgyalási elvet veszélyeztetni, vagy csonkítani akarná. Még a pervezetésnek talán legradikálisabb eszköze az u.n. kérdési jog sem nyúl bele a per említett alapelveibe.

A pervezetési tevékenység nem állhat meg az ügy kimerítő tárgyalásáról való gondoskodásnál. Innen van, hogy magában foglalja a bírónak azt a jogát és kötelességét is, hogy a vitának lehetőleg békés megoldásra, a pernek egyesség útján való befejezésére hasson.-

Talán sehol sem nyílik olyan tág érvenyesülési terület a bíró egyéniségének és mérlegelési

készségének, mint a pervezetésben. Nemcsak annak a megítélése, hogy mi a kimerítő tárgyalás, mi a szükséges és mi a fölösleges, mi tartozik a perhez és mi nem, mennyi az egyesség valószínűsége, stb. különböző a bíró személyes felfogása szerint; a bíró jellemvonásai, egyénisége lesznek irányadók abban a tekintetben is, milyen eréllyel szoritja a feleket rövid és világos beszédre, minő megtorlást alkalmaz valóságos vagy képzelt visszaélésekkel szemben, melyik fél érdekében válik majd enyhébbé, majd szigorubbá aszerint, amint az egyik, vagy másik részen véli látni az anyagi igazságot, vagy az igazság köntösébe buvó visszaélést.-

Különösen a szóbeli eljárás az, mely e részben a legnagyobb szabadságot adja a bírónak. Az írásbeli per a maga hűtöttebb menetével, az esetlegességi elvvel kevesebb teret enged a pervezetésnek, noha azt teljesen nem zárja ki.-

A bíró egyénisége annál is inkább lép előtérbe a pervezetésnél, mert azt csak úgy lehet

valóban hatályossá tenni, ha I./ a bíró a saját pervezető intézkedéseire és határozataihoz nincs kötve, úgy hogy azoktól a szükséghez képest bármikor eltérhet; II./ a pervezetés körébe vágó intézkedések és határozatok ellen jogorvoslatnak egyáltalán nincs, vagy igen korlátolt mértékben van helye. Ami az első feltételt illeti: csak ez adja meg a bírónak azt a szabadságot és mozgékonyt, amely szükséges, hogy a per változó mozzanataival szemben, az a fölött való uralmat el ne veszítse.-

Ami a II./ alatt említett követelményt illeti: ha a pervezető intézkedést felfolyamodással, panasszal meg lehetne akasztani, akkor annak főcélja a peranyag kimerítő, de lehető gyors felderítése, illuzoriussá válnék. Ezért a Pp. arra az álláspontra helyezkedik, hogy a pervezetésre vonatkozó birói cselekmények egyelőre véglegesek, azok ellen fellebbvitelnek nincs helye, hanem a sérelmet csak a véghatározat ellen használt fellebbvitel

sorsán lehet érvényesíteni, amikor is az esetleg a határozat feloldását vonja maga után. Ezt az elvet kifejezetten a Pp. ugyan nem tartalmazza, de következik az egyfelől a Pp. 479.§.-ából, mely mint a fellebbezés következtében az ítélet mege-
lőző eljárásban hozott határozatok is felülbirá-
lás alá kerülnek, kivéve, ha ellenük a törvény a fellebbvitelt egyáltalában kizárja.-

A fentiekben kifejtettük, hogy a Pp. a tárgyalás vezetése tekintetében széleskörű szabad-
ságot biztosít a bírónak, azonban a vezérelveket mégis maga a törvény kodifikálja.-

Az általános szabályokat a Pp. 224. és 225. §§-ai tartalmazzák.-

A tárgyalást az elnök vezeti.

Az elnök nyitja meg a tárgyalást, ő hívja fel a feleket szólásra és ő vonja meg tőlük a szót; ő kérdezi ki a kihallgatandó személyeket, ő zárja be a tárgyalást s ő hirdeti ki a bíróság határozatait.-

Az elnök gondoskodni köteles arról, hogy az ügy kimerítő tárgyalásban részesüljön, mindazonáltal a tárgyalás hosszadalmassággal és az ügyre nem tartozó kitérésekkel ne zavartassék és megszakítás nélkül, lehetőleg ugyanabban az ülésben befejeztessék.-

Ha az elnök oly intézkedés ellen, amely nem csupán a rend fenntartására vonatkozik, a felek felszólalnak, a bíróság dönt. /: 224.§.:/

Az elnök gondoskodni köteles arról, hogy a felek homályos kérelmeiket, tényelőadásaikat és bizonyítékaikat egészítsék ki s általában a szükséges kérelmeket és nyilatkozatokat tegyék meg. Köteles továbbá a hivatalból figyelembe veendő körülmények felderítésére ügyelni.-

E végre az elnök a felekhez kérdéseket intézhet. Ily kérdések intézésére a bíróság minden egyes tagja jogosítva van. Kérdéseket a felek indítványozhatnak. A felek kérdéseinek megengedhetősége felől a bíróság határoz.-

A járásbirósági eljárásban köteles a bíró az ügyvéd által nem képviselt felet a szükséghez képest cselekményeinek és mulasztásainak következményeire, ugyszintén a kihirdetett határozatok ellen használható fellebbvitel határidejére és a képviselet szabályaira figyelmeztetni. /: 225. §.:/

E rendelkezések lehetővé teszik, hogy a bíróság egyrésztől mindazt, ami az ügy kimerítő tárgyalását és saját alapos információját elősegíti, megtehesse, másrésztől pedig a tárgyalást zavaró körülményeket elhárithassa, a tárgyalást egyszerűsithesse és az ügyek mielőbbi elintézését előmozdítsa.-

Amiként láthattuk, az elnöki pervezető jogok részben alaki természetűek, részben pedig magára a tárgyalásra vonatkoznak. Az elnök eme jogait a tanács más tagjára át nem ruházhatja.-

A szómegvonást illetőleg: nem mondja meg a törvény, hogy ennek mikor van helye. Általában akkor gyakorolható, ha a tárgyalásban résztvevő szemé-

lyek /: felek, ügyvédek, tanuk, meghatalmazottak, szakértők:/ az elnök törvényes hatásköréhez tartozó rendeletének nem engedelmeskednek. De azokban az esetekben, amikor a bíróság tagjait is kérdező jog illeti /: tanukhoz, szakértőkhöz, felekhez jogositva vannak kérdéseket intézni:/ ezektől a szót meg nem vonhatja, hanem ha viselkedésük fegyelmi vétséggé fajulna, a 215. §. szerint jár el.

Nem mondja meg a Pp. azt sem, hogy mikor kell a tárgyalást bezárni. Nyilvánvaló azonban, hogy a tárgyalás csak akkor zárható be, ha az ügy, vagy a külön eldöntésre alkalmas valamely kérdés a bíróság nézete szerint a határozathozatalra megérett.-

A tárgyalást az elnöknek kifejezetten be kell zárnia, mert a fél esetleg még a tárgyalás bezárása előtt valamely fontos körülményt fel akar hozni s mert annak egyáltalán fontos következményei vannak. Nem helyes tehát, ha a bíróság meg-

lepetésszerűen visszavonul, vagy határozatot hirdet ki.-

A Pp. 224. §. utolsó bekezdése mellőz oly rendelkezést, hogy az elnök valamely intézkedése ellen a bíróság tagjai is nyilvánosan kifogást tehessenek. A bíróság tagjai közt felmerülhető nézeteltérést ugyanis az indokolás szerint azért nem szabad nyílt ülésben, a közönség jelenlétében kifejezésre juttatni, mert ez csorbítaná a bíróság tekintélyét. A Pp. azonban nem zárja el a bíróság tagjait attól, hogy az elnök intézkedését a tárgyalás berekesztése után a zárt ülésben szóvá tegyék és hogy a tanács határozata alapján a hibás elnöki intézkedés az újból megnyitandó tárgyaláson jóvátétessék.-

Ami most már a 226. §.-t illeti, nyilvánvaló, hogy a kérdezési jog a leghatékonyabb pervezetési eszköz. Célja az, hogy általa a bíróság a felek jogi és ténybeli álláspontja felől,

a felek pedig a bíróság felfogása felől tájékoztatást nyerjenek. Nemcsak joga, hanem egyben kötelessége is a bírónak a kérdezési jog gyakorlása, amiként hogy a bíróságot megillető jogok általában, mint közjogi jogositványok, egyben közjogi kötelességek is. A kérdezési jog tartalmát és kereit a Pp. kimerítően nem határozza meg.-

Nem lehet, de nem is tanácsos a kérdezési jogot tulzott kiterjesztő magyarázattal értelmezni, mert ez a peranyag felduzzasztására és a per hosszadalmassá tételére vezetne. Az a helyes, ha a bíróság kérdezési joga csak a felek által előadott tényálladéokra s az ezekkel összefüggő körülmények kiderítésére vonatkozik, de nem terjed ki a tárgyalásnál elő nem fordult és a felhozottakkal össze nem függő ténykörülményekre. Ilyen értelmű a birói gyakorlat is.-

" A bíróság pervezetési tevékenységét szabályozó §§.-okat nem lehet úgy értelmezni, hogy

a bíróság a peres fél részére bizonyítékokat kutasson és szerezzen be, hanem maga a peres fél, különösen az ügyvédi képviselőben részesült peres fél köteles a bíró kérdésére döntő körülmények megállapítására szolgáló összes bizonyítékait megnevezni." /: B. 1900.dec. 6. II. G. 98. T.v.269:§

A kérdésnek határozott tényekre, nyilatkozatokra, kérelmekre kell irányulnia, melyek a felek előadása szerint jelentősnek és szükségesnek mutatkoznak, különösképpen olyanokra is, amelyek helytelen jog-felfogásból, vagy elnézésből kifolyólag maradtak felderítetlenül, vagy amelyek csak a bizonyításfelvétel nyomán merülnek fel.-

Nagyon fontos, hogy a kérdezési jog a tanács bírói tagjai részére is biztosítva van, mert ez elejét veszi annak, hogy egy gyengébb ~~mentő~~ elnök felületes és gyakran a peres ügyre nem is tartozó kérdezései folytán előálló tényállás alapján kelljen a tanácsnak döntenie.-

E jog a tanács tagjait feltétlenül megilleti, s nem függ sem az elnök engedélyétől, sem a tanács határozatától. Az elnök csak a kérdés idejét határozhatja meg és a kérdező joggal való visszaélés esetén vonhatja meg a bírótól a szót, amivel szemben az a tanács határozatát provokálhatja.-

A Rp. nem állapít meg a fél terhére oly kötelességet, hogy a bíró kérdésére feleljen. Míg az ellenfél tényállítására a félnek birói felhívásra nyilatkozni kell, mert ellenesetben hallgatása a beismeréssel egyenlő, addig a birói kérdésre való hallgatás csak mint a fél magatartásának egy mozzanata jön tekintetbe, melyet a bíróság szabadon mérlegel.-

A feleket a kérdező jog nem illeti meg közvetlenül, de indítványozhatják, valamely kérdés feltevését, aminek megengedhetősége felől a bíróság határoz abban az esetben, ha az elnök a

fél indítványozta kérdés feltevését megtagadná; ha azonban az elnök a kérdést feltehetőnek találja, még az ellenfél tiltakozása sem akadályozhatja meg ebben az elnököt, mert az elnököt a kérdés feltevésében a bíróság sem korlátozhatja, tekintet nélkül arra, hogy a kérdést saját kezdeményezéséből, vagy a felek indítványára kívánja-e feltenni.

A bíróság a kérdés feltevését meg nem tagadhatja, ha a feltenni kívánt kérdés lényeges körülményekre vonatkozik. Ha a bíróság a kérdés feltevését megengedte, az elnök teszi fel a kérdést.-

A pervezetési joghoz tartozik, hogy a bíróság a tényállás felderítése végett az egyik, vagy mindkét fél személyes megjelenését a félhez intézendő kérdések előleges közlésével, vagy anélkül elrendelheti /: Pp.226.§.:/ A bíróság aztán szabad mérlegelés útján dönti el annak a körül-

ménynek a következményeit, hogy a fél, vagy képviselője a hozzáintézett kérdésre nem felel, vagy a személyes megjelenésre idézett fél nem jelenik meg.

Ha a fél a személyes megjelenést elmulasztja, igazolással nem élhet, a bíróság azonban a körülmények figyelembevételével a személyes megjelenést újból elrendelheti. /:Pp.227.§.:/

A tárgyaláson való személyes megjelenést a bíróság rendelheti el, ha ezt az ügy tisztázására, az eljárás egyszerűsítése, a per gyorsabb befejezhetőse érdekében, vagy más célszerűségi tekintetből helyénvalónak látja.-

Fél alatt a perbeli cselekvőképessé-
gü felet, esetleg - amennyiben a tényállás felde-
ritése tőle is várható - a cselekvőképtelen felet
vagy törvényes képviselőjét kell érteni, sőt azt
a pertársat is lehet érteni, akire nézve a per még
nem nyert jogerős befejezést, mert perének jogerős
befejezte után a volt pertárs már tanuként hallgat-

ható ki. A személyes meghallgatás elrendelése független attól, hogy van-e más bizonyíték is. Az elrendelés történhet hivatalból is, kérelemre is, a bíróság belátása szerint.-

A fél személyes meghallgatásáért rendszerint a perbíróság fogatosítja, csak szükség esetén fogatosítható kiküldött, vagy megkeresett bíróval. A személyes meghallgatásra különös szabályok nincsenek felvéve; ebből folyóan a felek egymás jelenlétében is kihallgathatók.

A Pp. 227. §.-a szerint a bíró szabad mérlegelésére tartozik a kérdésre való felelet illetve személyes idézés esetén a megjelenés elmulasztása, jogkövetkezményének megítélése. Ha a félhez, illetve képviselőjéhez intézett kérdéssel és a fél személyes meghallgatásával tisztázni célozott tényállás más uton-módon tisztázódott, a felelet, illetve megjelenés elmulasztása anyagi joghátránnyal nem jár, de az ekként feleslegesen oko-

zott költséget az ezt okozó fél viseli pernyertesség esetén is. Ha a tényállás más uton-módon nem tisztázódott, a hallgatást és meg nem jelenést a többi tényekből és bizonyítékokkal együtt kell a 270.§. szerint mérlegelni, de a bíróság esetleg újból is elrendelheti a fél személyes megjelenését.

A bíróság belátására van bízva, hogy mely körülményekkel találja megokoltnak a személyes megjelenés újból való elrendelését. Amennyiben a fél előbbi meg nem jelenését elfogadható okkal menthetővé teszi és a személyes meghallgatás szükségessége vagy célszerűsége még mindig fennforog: a személyes megjelenést újból is elrendeli a bíróság. Az újabb elrendelés is történhetik egyébként mind hivatalból, mind kérelemre. A személyes megjelenést újból elrendelheti a fellebbezés bírósága is és a fellebbezés bírósága az elsőbíróság fogatosította személyes meghallgatást meg is ismételheti.-

Nem tartozik szorosan a pervezetési tevékenység területére, de mégis itt kell foglalkoznunk a magyarul nem tudó személyek meghallgatásának kérdésével. Felmerül ez a kérdés a pervezetési~~án~~ zetésnél annál is inkább, mert a bíróságnak a kikérdezés nemcsak joga, hanem kötelessége is. E tekintetben a Pp. akként rendelkezik, hogy:

"...ha akár a tárgyalás folyamán, akár azon kívül oly személy hallgatandó meg, aki magyarul nem tud, tolmácsot kell alkalmazni."

A jegyzőkönyvbe nem magyar nyelven csak egyes kifejezéseket és csak akkor szabad felvenni, ha ezt a bíróság az ügyre nézve fontosnak tekinti; a nem magyar nyelven felvett kifejezések kapcsán ennek fordítása is jegyzőkönyvbe veendő.

Ha az eljáró bírák a használt nyelvben jártasak, és a felek tolmács alkalmazását nem kívánják, a tolmács alkalmazása nem szükséges.-

Tolmácsot kell alkalmazni akkor is, ha süket, néma, vagy süketnéma személy hallgatatandó ki, akivel más megbízható módon közlekedni nem lehet. /: 229.§.:/

Tolmácsul a jegyzőkönyvvezető vagy a bíróságnak az ügyben nem bíraskodó tagja, vagy más hivatalnok is alkalmazható.

Más tolmács, ha állandóan van alkalmazva, kinevezés után, különben pedig esetről-esetre megeskendő arra, hogy a vele közöltek hiven fogja tolmácsolni.-

Egyebekben pedig a szakértőkre megállapított szabályok a tolmácsokra is alkalmazandók. /: 230.§.:/

Azt a kérdést, hogy mikor nem tud a kihallgatandó személy magyarul, a bíróság belátása szerint állapítja meg. Általában magyarul tudónak tekinthető, aki gondolatait, közölni valóit magyarul érthetően ki tudja fejezni, habár

tökéletesen nem is beszél magyarul. Egyebekben tolmácsot kell alkalmazni, ha a kihallgatandó személy akár fél, akár tanu, akár szakértő. Ha a fél nem tud magyarul, de ügyvédje van, csak a fél személyes meghallgatásához kell tolmács, mert az ügyvédnek magyarul kell tudni és a perbeli előadásokat a fél helyett magyarul megteheti, de ilyen esetben is tolmácsot kell alkalmazni a tárgyaláshoz, ha ezt a fél kívánja.-

Süket, néma, süketnéma egyén kihallgatásához tolmács kell, de csak akkor, ha vele más megbízható módon közlekedni nem lehet. Aki süket, de olvasni tud, az írásban feltett kérdésre előszóval felelhet; aki néma, de írni tud, az írásban feltett kérdésre írásban felelhet. Ismét birói belátástól függ annak megítélése, hogy az itt említett testi hibák oly mértékben vannak-e meg, hogy tolmácsot kell alkalmazni.-

A pervezetési jogkörbe tartozik az is, hogy a bíróság a per bármely szakában megkísérelheti a jogvitának, vagy egyes vitás kérdéseknek egyességi elintézését. E célból a feleket közös kérelmükre kiküldött, vagy megkeresett bíró elé utasíthatja. Az egyességet vitás ténykörülmenyre vonatkozó eskütől is függővé lehet tenni. A felek az ügy elintézését egyes vitás tény, vagy jogkérdés birói eldöntésétől is függővé tehetik. Ily esetben a bíróság tevékenységét a vitás kérdések megítélésére szorítja, egyebekben pedig ítéletét a felek megállapodására köteles alapítani.-
/: Pp. 231.§.:/

A bíróság belátására van bízva, hogy az egyességre való kísérlet-tételt mikor látja helyénvalónak. Ha az egyesség megkötésére kilátás van, e végből a bíróság a feleket maga elé személyes megjelenésre is idézheti; de ha erre ki-

látás nincs, még a felek közös kérelmére sincs ennek helye, mert ekként a felek a törvény /: 239. és 240.§§.-ok:/ szellemének meg nem felelő halasztást nyernének. A kísérlet történhet hivatalból, vagy kérelemre, kiterjedhet az egész jogvitának vagy csak egyes vitás kérdéseknek elintézésére. Az egyes vitás kérdés lehet bármely az érdemleges döntés előzményeül szolgáló vitapont, pl. a kötelezettség jogalapja, a kárösszegnek vitásan maradásával; vagy fordítva, valamely ténykörülmeny valóságának, vagy valótlanóságának kérdése, stb. mely esetben a birói döntés a felek egyességével megállapított kérdést irányadóul véve rendezi el a felek közt vitásan maradt kérdéseket.-

Az egyezkedés végett kiküldött vagy megkeresett biró elé való utasításnak elengedhetetlen előfeltétele, hogy ezt a felek közösen kérik.-

A pervezetés terén a bíróságnak egyik legfontosabb joga a perek egyesítésére, elkülönítésére és felfüggesztésére vonatkozó jogosítványa. Perrendtartásunk ezekben a kérdésekben részletes rendelkezést tartalmaz:

" A bíróság elrendelheti, hogy a perben érvényesített több követelés közül egy, vagy több, továbbá a megosztható követelésnek egy része, vagy a követelésnek előkérdése, ugyszintén a követelés megállapítására vagy megerőtlenítésére szolgáló vitapontok közül egy vagy több a megállapított sorrendben kerüljön tárgyalás alá.

/: p. 232. §.:/

E rendelkezés ugyanannak a pernek fészekre, szakokra tagozására jogosítja fel a bíróságot. Ettől megkülönböztetendő a bíróságnak az a joga, hogy együtt tárgyalta több pert szétválaszson és tárgyalásuk sorrendjét megállapítsa.-

A bíróság az elkülönítés tárgyában végzéssel határoz, amelyhez azonban nincs kötve. /: Pp.236.§.:/ e szabadság teszi őt éppen képessé arra, hogy a koncentráció kérdésében kizárólag a célszerű pervezetés szempontjára legyen tekintettel. Ez az oka annak is, hogy a Pp. tág latitude-öt enged a bíróságnak abban, minő peranyagot tart ítéletre érettnak s tesz ehhez képest ítélet tárgyává.-

Az elkülönítést elrendelő végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.-

Amiként szabad keze van a bíróságnak az elkülönítés tekintetében, úgy szabadon egyesíthet is több pert. Ez mintegy ellentéte az elkülönítésnek, amelyet a bíróság szabad belátása szerint hivatalból gyakorol.-

" A bíróság közös tárgyalás és eldöntés végett elrendelheti olyan pereknek egyesítését, amelyek előtte egymással összefüggő köve-

telések iránt vannak folyamatban, akár ugyanazon, akár különböző felek között." /:Pp.233.§.:/ Az egyesítésnek három előfeltétele van:

1./ A folyamatban levő egyesíteni kívánt pereknek a tárgyai egymással összefüggő követelések legyenek. /:Ha a követelések nem függenek össze, nincs helye egyesítésnek:/

2./ Az egyesíteni kívánt perek mind az egyesítő bíróság előtt legyenek /:az egyesítő bíróság lehet az első bíróság, a fellebbezés, vagy felülvizsgálat bírósága; olyan perek, amelyek egyike nem az egyesítő bíróságnál van, nem egyesíthetők.:/

3./ Az egyesíteni kívánt perek mindegyike folyamatban legyen. /: Az első bíróság nem egyesíthet az előtte folyamatban levő perrel olyan pert, amelyikben már perbefejező véghatározatot hozott, a fellebbviteli bíróság nem egyesíthet olyat, amelyik - az elsőbíróságtól hozzá fellebbezés, il-

letve felülvizsgálati kérelme folytán még fel nem érkezett, stb.9/

Nincs megengedve oly perek egyesítése, amelyek különböző, egyenfoku, vagy felsőbb és alsóbb bíróságok előtt vannak folyamatban. Nem szükséges, hogy az egyesítendő perek felei azonosak legyenek /: konnexitás :/

Az egyesítés folytán a bíróság az ügyeket együttesen tárgyalja és esetleg együttesen dönti is el. Erre azonban nem köteleles: az egyesítést bármikor meg is szüntetheti s az ügyeket külön tárgyalhatja, vagy azoknak együtt tárgyalása után külön ítéletet hozhat.-

Bizonyos esetekben a bíróságnak joga van a per tárgyalását is felfüggeszteni.

Részletesen is rendelkezik a Pp. ebben a tekintetben is:

" Ha a per eldöntése egészben, vagy részben olyan körülményektől függ, amelyeknek

megállapítása már megindított más polgári peres, vagy perenkivüli, vagy büntető eljárásnak szolgál tárgyaúl, vagy pedig közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik, ugyszintén ha a perben olyan büntetendő cselekmény jelenségei merülnek fel, amelyeknek a megállapítása a per eldöntésére lényeges befolyással van, a bíróság a per tárgyalását a polgári vagy büntető eljárás jogerős befejezéséig, illetőleg a közigazgatási hatóság végérvényes döntéséig felfüggesztheti.-

Ha az eljárás még megindítva nincs, a büntető eljárás megindításáról a bíróság hivatalból gondoskodik, illetve magánindítványra üldözendő büntetendő cselekmény esetében az indítvány megtételére, valamint a közigazgatási hatóság előtti eljárás megindítására határidőt tűzhet." /: Pp.234.§.:/

A tárgyalás felfüggesztése más, mint az eljárás felfüggesztése, az utóbbi fodytán

minden perbeli cselekmény hatálytalan és a határ-idők folyása félbeszakad, míg a jelenleg kérdés alatt álló felfüggesztés hatálya csak annyi, hogy annak tartama alatt a bíróság tárgyalást nem tart. A tárgyalás felfüggesztése más, mint a pernek perfüggőség okából, vagy azon okból való megszüntetése, mert a pert más hatósági eljárásnak kell megelőznie, mely helyt fog, ha ugyanazon jog iránt már más polgári per van folyamatban. A tárgyalás felfüggesztéséről ehhez képest akkor szólunk, ha az ügy eldöntése más már megindított polgári, vagy bűnvádi, vagy közigazgatási eljárás eredményétől függ, ugyszintén, ha a perben oly büntetendő cselekmény jelenségei merülnek fel, amelyeknek a megállapítása a per eldöntésére lényeges befolyással van.

Kiviláglik a törvény szövegéből, hogy a felfüggesztésnek nem mindig előfeltétele, hogy bűnvádi, illetőleg közigazgatási eljárás már

legyen inditva: a bíróságnak annak megindításáról maga gondoskodhatik, illetőleg evégből nehogy a polgári perben késedelem álljon elő, a megfelelő eljárás megindítására határidőt tűzhet ki.-

A polgári peres és perenkivüli eljárás folyamatban lehet: rendes, kivételes, járási, vagy választott bíróságnál. Nem szükséges, hogy ott a felek felfüggesztés előtt álló perben szereplő felekkel, azonosak legyenek.-

Ez esetben más polgári peres, vagy perenkivüli eljárás tárgyául szolgáló körülmény döntő jelentősége okából foroghat fenn felfüggesztés. Feltétel:

1./ a per eldöntése egészében, vagy részben függjön az illető körülménytől.

2./ az illető körülmény csak előkérése legyen a döntésnek /: mert ha a pertárgy és peres felek azonosak, pergátló okul szolgáló perfüggőség:/ 180.§. 5.pont. esete forog fenn.-

Ha a felfüggesztés közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó előkérdés megállapítása végett forog fenn, ennek előfeltétele az, hogy:

1./ az előkérdés perdöntő jelentőségű legyen, és

2./ hogy a közigazgatási úton megállapítható körülmény előkérdés legyen, mert, ha a tárgy és felek ugyanazonosak, akkor két eljárás van folyamatban és pozitív hatáskörü összeközés esetével állunk szemben. Nem szükséges azonban, hogy a közigazgatási eljárás már folyamatban legyen.-

Ha a felfüggesztés a per eldöntésére lényeges befolyással lévő büntetendő cselekmény megállapítása végett szükséges, ennek egyedi előfeltétele, hogy a büntető per kimenetele lényeges befolyással legyen a per eldöntésére.

A befolyás lehet közvetlen, midőn egyenesen a per eldöntése függ a büntető pertől /:pl. kárt-

okozó cselekmény elkövetésétől kártérítő kötelezettség megállapítása:/, vagy közvetett, midőn pl. a tanu,vagy fél hitelérdemlőséget /: hamis tanuzás, hamis eskü:/ és közvetve az eldöntés alatti jogvita alapjául fekvő tényállás megállapithatását érinti.

A felfüggesztést csak a szóbeli tárgyalás után lehet elrendelni kérelemre, vagy hivatalból, hogy mi a per tárgya. Ha a felfüggesztés oka csak az egyik követelés egy részére,vagy csak a viszont keresetre nézve forog fenn, csak részleges felfüggesztésnek van helye.-

A felfüggesztést a fellebbezés és felülvizsgálat ~~is~~ bírósága is hivatalból elrendelheti.-

Ha az előkérdés iránt folyó külön eljárás sokáig huzódik, a bíróság hivatalból is, kérelemre is eltérhet felfüggesztett határozatától és az eljárást folytathatja, mikor is incidenter

maga bírálja el az előkérdést is.-

A felfüggesztés a Pp. 234. §-ában foglalt esetekben nem kötelező, hanem csak facultativ, mert a tárgyalás felfüggesztésének joga a bíróság belátásának van alávetve s azt a bíróság a pervezetés céljainak megfelelően veszi igénybe vagy mellózi. Egyes esetben azonban a Pp. kötelezően előírja a felfüggesztést bizonyos előkérdések tisztázásáig. Ezekről az esetekről rendelkezik a Pp. 235. §.-a:

" Ha a per eldöntése egészben, vagy részben házasság érvényességétől, vagy érvénytelenségétől, létezésétől, vagy nem létezésétől függ és eziránt olyan per van folyamatban, amelyben a hozandó határozat mindenkivel szemben hatályos: a bíróság a tárgyalást ennek a pernek a jogérvényes befejeztéig felfüggeszteni tartozik.-

Ha a per eldöntése egészben, vagy részben valamely házasság semmiségétől függ és ez

a semmisség csak semmisségi keresettel érvényesíthető: a bíróság a semmisségi per megindítására határidőt tűz, amelynek sikertelen eltelte után a felfüggesztett tárgyalást folytatni köteles."

A 235.§. szerint azért kell a semmisségi per megindítására határidőt tűzni, mert a semmisségi pert bárki, akinek a házasság semmisségétől jogi érdeke függ - tehát a perben álló fél is - megindíthatja és mert a házasság megszűnése előtt a házasság semmissége felől csak az erre rendelt külön eljárásban lehet határozni, nem pedig mellékesen valamely más perben. Ellenben, ha a házasság semmissége, vagy érvényessége már jogerős ítélettel kimondatott, vagy ha a semmisségi per azért nem tehető folyamatba, mert a házasság halál, felbontás, vagy holttanúvilvánítás után történt új házasságkötés folytán megszűnt, a bíróság a 225.§. 2. bekezdését nem alkalmazhatja, mert a semmisségi perben hozott jogerős ítélethez a bíró-

ság kötve van, ha pedig ily per nem indítható, a bíróság a semmisségi kérdésben mint előkérdésben, maga dönt.-

Nem alkalmazható a Pp. 235. §-ának első bekezdése, ha az abban említett per folyamatban nincs, mert ilyen per indítására a házasság felek nem szoríthatók, más személy pedig csak a semmisségi pert indíthatja meg, amelyre nézve a második bekezdés eltérően rendelkezik. Ilyen esetben tehát ha már van jogerős ítélet - az lesz az irányadó - ha pedig eljárás nincs és nem is volt folyamatban, a házasságot érvényesnek kell tekinteni.-

A felfüggesztésnek és a határidő kitűzésnek csak akkor van helye, ha a házasság semmisségére nézve a perben elegendő adatot szolgáltatottak, úgy hogy a bíróság meggyőződése szerint a semmisség megállapíthatónak mutatkozik.-

A felfüggesztés vagy a felfüggesztés megtagadása iránti kérelem a per befejezésének

késleltetésével jár és ha kellő ok nélkül történik, a felek sérelmére válhatik.-

Ezért azután nehogy a fél védtelen maradjon, ha a bíróság a felfüggesztést alaptalanul rendelte el, vagy helytelenül tagadta meg az eljárás folytatását, amikor a felfüggesztés oka megszűnt: a Pp. az általános elvektől eltérőleg ily esetre külön jogorvoslatról gondokosdik.

" A felfüggesztést elrendelő, valamint a felfüggesztés megszüntetését megtagadó végzés ellen felfolyamodásnak van helye. A bíróság az elkülönítés, egyesítés, vagy felfüggesztés tárgyában hozott határozatot hivatalból is megszüntetheti." /:Pp. 236.§.:/

Az intézkedés rációja akkor is megáll, ha a bíróság nem kifejezetten függeszti fel az eljárást, hanem halasztás, vagy a tárgyalás beállítása címén tesz olyan intézkedést, mely lényegileg az eljárásnak határozatlan időre való meg-

akasztását célozza.- A felfolyamodásra különben az 549. §. rendelkezése nyerne alkalmazást. A felfüggesztést el nem rendelő, valamint a felfüggesztést megszüntető végzés ellen csak az érdemleges fellebbvitellel kapcsolatban lehet orvoslást keresni, de természetesen a felülvizsgálati bíróság az ilyen fellebbvitelnek érdemben csak akkor adhat helyet, ha felfüggesztés nélkül az eléje vitt ügy alaposan el nem bírálható.-

A megszüntetést kémi is lehet. Az elkülönítés és egyesítés megszüntetését elrendelő határozat csak az érdemleges fellebbvitel kapcsán támadható meg.-

Amiként a tárgyalás egész menetének szabályozása és mikéntje a bíróság kezében van, úgy a bíróság teljesen szabadon állapítja meg azt is, hogy mikor zárja be a tárgyalást. A birói mérlegelés körébe tartozik annak a körülménynek megállapítása, hogy az ügy kellő tárgyalást nyervén,

megfelelően tisztázattván, megérett-e a határozathozatalra. Amennyiben a bíróság úgy látja, hogy az ügy további tárgyalását bezárja, mert teljesen a bíróság belátásától függ, hogy meddig tartja szükségesnek a felek vitájának helyt adni. A tárgyalás bezárása jelenti a bíróság pervezető tevékenységének végső pontját, a folyamatban volt per folyamán a zsilip bezárását.-

A Pp. nem tartalmaz külön meghatározott directivákat, amelyek fennforgásától tenné függővé a tárgyalás bezárását. A teljesen szabad birói mérlegelés nyer itt érvényesülést.

" Ha az ügy vagy külön eldöntésre alkalmas valamely kérdés a bíróság nézete szerint a határozathozatalra megérett, az elnök a tárgyalást bezárja.

A bíróság a bezárt tárgyalást a határozat kihirdetése ^{lé}őtt újból megnyithatja."

/: Pp. 237. §.:/

Vizsgáljuk most már ezt a törvény-
szöveget kissé részletesebben:

A tárgyalás bezárására akkor kerül
sor, ha az ügy a határozathozatalra megérett. Ez
annyit jelent, hogy az ügyállás már annyira fel
van derítve, hogy a bíróság ítéletet hozhat, mert
miként a Pp. 388. §.-a mondja a per érdeme végel-
döntésre alkalmas, hogy ha a követelés alapja és
mennyisége szerint elkülöníthető vitákban az alap
fennállása kérdésében már itélni lehet. /: Pp.
391. §.:/

A tárgyalást az elnök zárja be, ami-
hez azonban alakszerű határozat hozatala nem szük-
séges. A bíróság megkövetelt hozzájárulását az el-
nök következtetheti abból, ha már a bíróság birói
tagja további felvilágosítást nem kíván. A bezárás
történhetik kifejezett kijelentéssel, vagy hallgató-
lagos tényekkel is.-

Az utolsó tárgyalás bezárásának jogi hatása abban áll, hogy az illető fokon beáll az általános prekluzio a fél mindama előterjesztésére nézve is, amelyekre nézve a prekluzio még előbb be nem állott és véglegessé válik a határnap elmulasztása.-

A tárgyalás újból való megnyitásával a bezárás ismertetett joghatása elenyészik és a feleket a tárgyaláson illető minden jog újból féléled.-

A megnyitást a bíróság hivatalból belátása szerint határozza el, ha ezt szükségesnek találja. A félnek nincs igénye arra, hogy elmulasztott perceseekménye véghezvitele végett a tárgyalás megnyitását követelhesse és pusztán e végből a bíróság sincs jogosítva a tárgyalás újból való megnyitását elrendelni, mivel ezt hivatalból is teheti.-

Teljesen nyomon követi ezt a törvény egészen világos szövegéből önként adódó magyarázatot birói gyakorlat is:

" A tárgyalás berekesztése után, a határozat kihirdetésére kitűzött határnap előtt nem köteles a bíróság a tárgyalást az egyik fél kérelmére újból megnyitni." /: P. II. 6449/1923:/

A tárgyalás megnyitását rendelő és az esetleg új határnapot kitűző végzést ki kell hirdetni, ha a tárgyalást nem nyomban folytatják. A tárgyalást a megnyitás után nyomban csak akkor lehet folytatni, ha a megnyitáshoz a felek mind jelen vannak, különben új határnapot kell kitűzni és arra a feleket az általános szabályok szerint meg kell idézni. Ha azután az új határnapon valamelyik fél meg nem jelenik, a 445. §. szerint a bíróság a megjelent féllel a tárgyalást megtartja, illetőleg folytatja. Ha pedig egyik fél sem jelenik meg, a tárgyalás szünetel /: 446. §. Jogorvoslatnak csak az ér-

demleges fellebbvitellel kapcsolatosan van helye, ha a fél az esetleges szabálytalanság ellen felszólalt.-

A tárgyalás bezárásával a bíróság pervezetési tevékenysége bezárul. Az ismertetett intézkedési és tevékenységi kör lehetővé teszi a bíróságnak azt, hogy a tárgyalás menetének irányítását kezében tarthassa. Bár mérőben irányító, vezető tevékenységről van szó, mégis amiként láthattuk, a bíróság pervezetési tevékenysége a per és az ügy érdeme szempontjából is jelentős, mert a bíróság irányt szabhat a peranyag összegyűjtésének. Így ez a bírói tevékenység igen - igen fontos, bár a perrendi elméleti vizsgálódás kevésbé fontos kérdésként kezeli, mondhatnánk úgy is, hogy mellőzi.-

Ezért a fentiekben a polgári-perrendtartás elég részlet^esnek mondható szabályo-

zása alapján teljes részletességgel igyekeztünk megvilágítani a perrendnek ezt a kevésbé járt és talán legtöbbször szándékosan elkerült területét.-

-0-0-0-0-0-0-
-0-0-0-0-0-
-0-0-0-0-
-0-0-0-
-0-0-
-0-

FORRÁSMUNKÁK:

OOOOOOOOOOOO

- BACSO JENŐ: A polgári perrendtartás tankönyve. Budapest, 1917.
- BACSO JENŐ: A jogvédelem előfeltételei a polgári perben. M.sziget. 1910.
- MAGYARI GÉZA: A magyar polgári peres eljárás alaptanai. Budapest, 1898.
- TÓTH KÁROLY: Polgári törvénykezési jog. Debrecen, 1910.
- GAÁR VILMOS: A magyar polgári perrendtartás magyarázata. Budapest, 1911.
- KOVÁCS MARCELL: A polgári perrendtartás magyarázata. Budapest, 1911.
- FABINYI TIHAMÉR: Polgári perrendtartás. Budapest 1931.

1951. gada 1. oktobris
Rīga, 1951.

1. Pasaules kara piemiņas dienas svinēšana : 1951. gada 1. oktobris

2. Pasaules kara piemiņas dienas svinēšana : 1951. gada 1. oktobris

3. Pasaules kara piemiņas dienas svinēšana : 1951. gada 1. oktobris

4. Pasaules kara piemiņas dienas svinēšana : 1951. gada 1. oktobris

5. Pasaules kara piemiņas dienas svinēšana : 1951. gada 1. oktobris

6. Pasaules kara piemiņas dienas svinēšana : 1951. gada 1. oktobris

7. Pasaules kara piemiņas dienas svinēšana : 1951. gada 1. oktobris